

Bilaga 4 till kommunfullmäktiges protokoll 2007-03-05 § 8

Svar på interpellation (2007:6) från Jan Valeskog om högeralliansens syn på, och tillämpning av, riktvärden för trafik- och industribuller vid byggande av bostäder i Stockholm

Jan Valeskog ställer i en interpellation följande frågor till mig:

1. Delar borgarrådet den uppfattning som medicinska forskare vid flera tillfällen presenterat att buller är ett allvarligt hälsoproblem som måste tas på större allvar?
2. Kommer den borgerliga majoriteten i stadshuset att tillsammans med den borgerliga regeringen tillse att de nu gällande riktvärdena för buller ändras, och i så fall hur?
3. Anser borgarrådet att det även i framtiden i en nybyggd lägenhet i Stockholm, även i dess centrala delar, skall finnas en "tyst sida" i lägenheten och att det skall vara möjligt att mot gårdssidan (den tysta sidan) kunna ha öppet fönster samt på gården låta barn leka i bullernivå som understiger ca 45 dBa?
4. Ser borgarrådet något problem med att bygga invid områden med industriliknande verksamheter eller nära områden som i översiktsplanen angivits vara framtida plats för teknisk försörjning (till exempel Lövsta)?

Som svar vill jag anföra följande:

Jag delar uppfattningen att buller utgör ett hälsoproblem som bör tas på stort allvar. Bra boendemiljöer är en viktig del i all stadsplanering, men att bosätta sig i en stad har alltid inneburit att man utsätter sig för vissa risker och konflikter. När många människor lever på en liten yta är det oundvikligen så att olika intressen ställs mot varandra. Det kan handla om behovet av transporter och en fungerande logistik – något som tenderar att kräva gator och spår – som måste vägas mot en lugnare omgivning och renare luft. Det kan handla om behovet av mark för bostäder som ställs mot behovet av mark för industriändamål. Strävan bör självklart vara att minimera dessa konflikter och hitta konstruktiva lösningar på eventuella motsättningar, men det är oundvikligt så att vi kommer att vara tvungna att göra vissa avvägningar mellan olika värden som vi eftersträvar även i framtiden.

Att buller inverkar negativt på många människors livskvalitet och hälsa är känt sedan länge. Därför är det glädjande att det sker en kontinuerlig forskning som fördjupar våra kunskaper om denna inverkan och hur vi kan minimera dess skadeverkningar. Den nyligen publicerade rapporten från Karolinska Institutet som Jan Valeskog refererar till – "Road traffic noise and hypertension" (Bluhm et al, 2006) – bidrar med ytterligare en pusselbit i det arbetet. Resultatet som tyder på att buller kan bidra till högt blodtryck är självklart oroande.

Samtidigt är det positivt att forskarna i nämnda rapport även pekar på möjligheten att begränsa bullrets skadeverkningar. Bluhm et al konstaterar att risken att utsättas för skadligt buller är särskilt stor för dem som bott länge i en utsatt bostad, för dem som bor i äldre hus, för dem som saknar treglasfönster och för dem som har sovrum mot gatan. Således står det klart att det med hjälp av en klok planering av nya bostäder, med hjälp av ny teknik och med hjälp av en ökad riskmedvetenhet går att begränsa bullrets negativa inverkan. Rapportens resultat pekar även på att det går att planera sitt boende under livets faser för att minska eventuella risker.

Det bör i sammanhanget påpekas att forskningen om buller inte är entydig. En omfattande forskningsgenomgång av 61 tidigare studier som sammanställts av Wolfgang Babisch vid det tyska naturvårdsverket ("Transportation Noise and Cardiovascular Risk Review and Synthesis of Epidemiological Studies", 2006), ger en mer splittrat bild av forskningsläget. Samtidigt är även Babisch tydlig med att det bullrets negativa inverkan kan mildras genom bland annat tekniska lösningar, en ökad medvetenhet om riskerna och en bättre planering av våra bostäder. En fortsatt forskning kring bullrets inverkan på människans hälsa och kring hur effekterna av skadligt buller kan mildras eller undvikas är därför av stor vikt.

Jag delar således uppfattningen att buller utgör ett hälsoproblem som bör tas på stort allvar. Jag är samtidigt glad över att våra kunskaper om bullrets inverkan på människan och vår förmåga att minimera dess skadeverkningar hela tiden förbättras.

Den borgerliga majoriteten i stadshuset har i stadens budget för 2007 slagit fast att vi ämnar bevaka stadens intressen gentemot staten genom att lyfta fram den bristande samordningen mellan plan- och bygglagen och miljöbalken. I detta ligger bland annat ett önskemål om att se över de gällande bullernormerna och hur dessa är utformade. Frågan är på intet sätt enkel, men jag har svårt att se det rimliga i en lagstiftning som gör att stora delar av centrala Stockholm inte hade kunnat byggas idag. Arbetet med att motverka bullrets skadliga inverkan kan bedrivas på många sätt, men det är tveksamt om det är särskilt konstruktivt att det görs med hjälp av en stelbent lagstiftning som hindrar människor från att bo där de allra helst vill bo.

Med detta sagt tvingas jag ändå konstatera att jag inte har någon möjlighet att "tillse" – som Jan Valeskog uttrycker saken – att den borgerliga regeringen ändrar den gällande lagstiftningen. Jag kommer tillsammans med andra aktörer som vill förbättra förutsättningarna för Stockholm att arbeta aktivt för att få tillstånd en storstadsanpassning av gällande lagar och regler, men makten att tillse att detta genomförs ligger primärt hos de folkvalda i Sveriges riksdag.

Jan Valeskogs fråga rörande bostäder i Stockholms centrala delar är intressant eftersom den lyfter fram ett av de stora problemen med dagens lagstiftning: tron på att det finns ett visst sätt att utforma bostäder som passar alla. Jag är övertygad om att många människor även i framtiden kommer att efterfråga bostäder där i alla fall en sida av lägenheten är tyst, där det är möjligt att ha öppet fönster mot gården och där bullernivån understiger vissa gränser. Jag tror till och med att dessa kriterier kommer att utgöra allt starkare krav från många hyresgäster och bostadsköpare när kunskaperna om bullrets inverkan ökar och de tekniska möjligheterna att motverka problemen förbättras.

Däremot är jag inte säker på att de ovan nämnda kraven på nya bostäder passar alla Stockholmare. Människor är olika och därför bör även utrymmet för varierade lösningar vara stort. I grunden bör människors behov och efterfrågan styra utformningen av nya bostäder. Detta kan bara åstadkommas om vi ersätter tron på politiskt framdrigerade enhetslösningar med en positiv mångfald och pluralism.

Jag kan i sammanhanget konstatera att några av Stockholms mest utsatta områden vad gäller buller och partiklar, där många hus avviker som mest från dagens hårda krav på nybyggda lägenheter, också är områden där kvadratmeterpriset för bostäder är högre än någon annan stans i Sverige. Det betyder inte att vi skall avhålla oss från ett fortsatt arbete för en bättre stadsmiljö, men det pekar på att människors prioriteringar vad gäller bostäder inte alltid är desamma som vissa politiker skulle vilja att de var.

När nya bostadsområden planeras är det naturligtvis viktigt att hänsyn tas till hur dessa riskerar att påverkas av annan närliggande verksamhet. Så är det idag, och det är min ambition att det skall vara så även i framtiden. Den lagstadgade planprocessen lämnar heller inga möjligheter att bortse från motsvarande hänsyn. Således måste risken för att verksamheter som i någon mening står i konflikt med varandra, exempelvis industriproduktion och bostadskvarter, utan noggrann övervägning placeras allt för nära varandra anses som låg.

2007-02-28

Mikael Söderlund

Stadsbyggnads och Trafikborgarråd